

ห้ามทำการเป็นทนายความ ๑ ปี ... เพราะหวังเหนี่ยวเงินของลูกความ

โดย นายปกครอง

ทนายความเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำข้อกฎหมาย การว่าความ หรือการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดี ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ประกอบกับข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ จึงกำหนดให้ทนายความต้องประพฤติตนตามข้อกำหนดเกี่ยวกับมรรยาททนายความ อาทิ มรรยาทต่อศาลและในศาล มรรยาทต่อตัวความ มรรยาทต่อทนายความด้วยกัน มรรยาทต่อประชาชนผู้มีอรรถคดี เป็นต้น และหากมีบุคคลใดกล่าวหาหรือเมื่อความปรากฏแก่คณะกรรมการมรรยาททนายความว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าว คณะกรรมการมรรยาททนายความมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นทำการสอบสวน (มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง) เพื่อพิจารณาลงโทษภาคทัณฑ์ หรือห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนดไม่เกิน ๓ ปี หรือลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความได้ (มาตรา ๕๒)

ปัญหา คือ หากผู้ที่กล่าวหาว่าทนายความฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับมรรยาททนายความ ไม่ได้เป็นผู้ว่าจ้างและจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ทนายความ ไม่ใช่ผู้ได้รับความเสียหาย และทนายความที่ตกลงรับดำเนินการให้กับผู้ว่าจ้างได้คืนเงินค่าทนายความบางส่วนไปแล้ว คณะกรรมการสภาทนายความจะมีอำนาจลงโทษทนายความที่ประพฤติผิดมรรยาทได้หรือไม่ ?

ดังเช่นคดีปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังในคอลัมน์นี้ เป็นกรณีของนางสาว ก. ได้ยื่นคำกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีประพฤติผิดมรรยาททนายความ เนื่องจากได้รับการว่าจ้างให้จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทให้แก่ นาย ข. (สามี) ซึ่งเป็นชาวต่างชาติ แต่ต่อมานางสาว ก. และนาย ข. ได้ขอยกเลิกสัญญาพร้อมกับขอเงินค่าดำเนินการที่ได้จ่ายไปแล้วล่วงหน้าคืนบางส่วน โดยยินยอมให้ผู้ฟ้องคดีหักค่าใช้จ่ายบางส่วน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีแจ้งว่าจะต้องใส่ชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดตั้งบริษัทด้วย แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมคืนเงินโดยอ้างว่าได้ใช้จ่ายในการจัดเตรียมการจดทะเบียนไปแล้ว

หลังจากได้รับคำกล่าวหา คณะกรรมการสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน และต่อมามีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนดหนึ่งปี โดยเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองหวังเหนี่ยวเงินของลูกความไว้โดยมิชอบด้วยเหตุผล และไม่ยอมคืนเงินให้แก่ผู้กล่าวหาเป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความตามข้อ ๑๕ ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง แต่สภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

คดีนี้ผู้ฟ้องคดียอมรับข้อเท็จจริงว่า ได้รับเงินค่าทนายความมาเป็นบางส่วน และเห็นว่าผู้กล่าวหาไม่ใช่ผู้ได้รับความเสียหายจึงไม่มีสิทธิกล่าวหาผู้ฟ้องคดี อีกทั้งได้คืนเงินไปแล้วบางส่วน จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อความปรากฏแก่คณะกรรมการมรรยาททนายความ คณะกรรมการมรรยาททนายความย่อมมีอำนาจที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน อีกทั้งในกรณีที่ผู้ได้รับความเสียหายกล่าวหาทนายความ แม้ว่าผู้กล่าวหาจะถอนคำกล่าวหาที่ยื่นไว้ ก็มีใช้เหตุที่จะทำให้ต้องยุติการสอบสวนเสมอไป ประกอบกับพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ มีเจตนารมณ์ประการหนึ่งในการควบคุมการประกอบอาชีพทนายความ ดังนั้น การกล่าวหาผิดมรรยาททนายความจึงไม่จำเป็นต้องมีการกล่าวหาโดยบุคคลที่ได้รับความเสียหายเพียงอย่างเดียว

เมื่อผู้ฟ้องคดียอมรับว่า ได้รับเงินไว้และไม่คืนเงินแก่ผู้กล่าวหาและนาย ข. จริง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการเบียดบังเงินค่าธรรมเนียมในการ

จดทะเบียนบริษัท อันถือเป็นการครอบครองแห่งเงินของลูกความไว้โดยไม่ชอบด้วยเหตุผล ซึ่งเป็น การประพฤติดมรรยาทนายความตามข้อ ๑๕ ของข้อบังคับสภานายความ ว่าด้วยมรรยาทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจออกคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงสิทธิในการ กล่าวหาของผู้กล่าวหาอีก พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๓๐๒/๒๕๕๙)

คดีนี้นอกจากจะเป็นบรรทัดฐานในการใช้อำนาจของคณะกรรมการมรรยาทนายความ ตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ว่า ในการกล่าวหาทนายความที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ มรรยาทนายความ กรณีไม่จำเป็นต้องมีการกล่าวหาโดยบุคคลที่ได้รับความเสียหายเท่านั้น หากมีความปรากฏ ว่าทนายความผู้ใดกระทำการอันเป็นการประพฤติดมรรยาทนายความ คณะกรรมการมรรยาทนายความ ย่อมมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนและอาจจัดให้มีคำสั่งลงโทษทนายความผู้นั้นได้ และยังเป็นอุทาหรณ์ที่ดีแก่ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความว่า ในการปฏิบัติหน้าที่นอกจากจะต้องทำอย่างเต็ม ความสามารถเพื่อรักษาประโยชน์และอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ลูกความแล้ว ยังต้องถือปฏิบัติตาม มรรยาทนายความ รวมทั้งรักษารายาบรรณวิชาชีพของตนอย่างเคร่งครัดอีกด้วย
